

Les commerçants de la place POGGE

NL

Rubensstraat

Lange rijen straatstenen die aan de voet van de gevels eindigen. Een grote, eenzame plataan die zijn armen naar de hemel strekt. Voorbijgangers die met aandacht kijken naar de tram die langs het oude depot glijdt. Het scherpe mes van de steenweg om elders heen te vliegen. Het gemurmel van een kleine mensenmassa, af en toe onderbroken door een sirene of een schreeuw. Kinderen die achter ingebeelde zonnen aan rennen. Zware boodschappentassen die stevig in de hand worden gedragen voordat ze op een smalle stoep verdwijnen. Dit is het Poggeplein in Schaarbeek, Brussel. Pogge is een hoofdplaats, het hart van een wijk, en de winkeliers zijn de geduldige gidsen. Meer dan eenvoudige woorden, drukt hun gezicht een open hand uit. Het moment is gekomen om deze genereuze en kwetsbare wereld te vertellen.

Pogge was een soort rotonde met een plataan in het midden. Auto's en trams reden eromheen. Het was de jaren 80. Het was daar altijd druk, op elk uur van de dag.

Mensen voor de winkels. Mensen voor de cafés. De bende van Bachkine en de andere jongeren uit de buurt die naar de bibliotheek gingen.

Rachid, bewoner

In 2000 was dit plein verschrikkelijk. Er waren overal drugs. De ouderen zeiden: "O mevrouw, als u eens wist, vroeger, in de jaren 70 en 80, was het hier zo gezellig. Het was een ontmoetingsplaats."

Vandaag de dag zit het er tussenin. Er zijn nog steeds dingen die verbeterd kunnen worden.

Pinar, kruidenier

Op het Poggeplein zien we geen mensen samenkomen. Gezelligheid vind je niet op het plein. Je moet de winkels binnenstappen. De gezelligheid is er niet meteen. Je moet die binnen zoeken.

Het is een grijze plek. Ik ben hier twee jaar geleden komen wonen en pas nu heb ik de gewoonte om naar winkels te gaan. Vroeger deed ik dat niet vanwege het plein zelf. Vroeger stapte ik uit de tram en ging ik naar huis. Beetje bij beetje ontmoet je mensen. Je komt elkaar tegen. Je zegt hallo. Zo ontstaan gewoontes. Dat is te dank zij de winkeliers.

Lana, bewoonster

De eerste keer dat Belgen hier binnenkomen, zijn ze altijd een beetje terughoudend. Als ze eenmaal zien dat we goed Frans spreken en heel open zijn, voelen ze zich meer op hun gemak. Ze hebben het gevoel dat we een beetje achterlijk zijn, om eerlijk te zijn. We hebben allemaal vooroordelen. Ik ook. Tegenwoordig heb ik steeds meer vaste Belgische klanten. Ze sturen me hun kinderen met hun bankkaart en alles. In het begin was dat niet zo. Je moet het stap voor stap doen: we proberen het een keer. We vinden het niet leuk. We gaan niet terug. We vinden het wel leuk. We gaan terug. Je moet het vooral proberen. Wie niets probeert, krijgt niets. Er zijn ook mensen in de buurt die, als ze een blondine met blauwe ogen zien, haar scheef aankijken. "Word eens normaal!" Zo komen we niet verder.

Pinar

Les commerçants de la place POGGE

NL

Rubensstraat

Handan is de hele dag alleen in haar winkel.

Na 20.30 uur begin ik hier bang te worden. Op een avond kwam er bijvoorbeeld een man binnen, alsof hij thuis was. Hij was duidelijk niet in goede vorm. Hij liep langs mijn toonbank zonder mij te zien. [Ze doet het gebaar na: blik omhoog, voor zich uit.] Hij opende de frigo en pakte een drankje. Ik keek hem verbaasd aan. Hij liep weer langs me heen, nog steeds zonder me te zien, en ging rustig naar buiten. Ik dacht bij mezelf: "Wat ga je doen voor een Fanta?!"

Vroeger was dat niet zo. Sindsdien sluit ik om 20.00 uur.

Handan, snackbar

Ik heb geen problemen omdat de mensen mij kennen.

Sommigen beschouwen me als hun zus. Anderen beschouwen me als hun moeder. Men kan altijd op ons rekenen. Daarom ben ik niet bang. Als iemand me op straat lastigvalt, is er altijd wel iemand die tussenbeide komt.

Maar de nieuwkomers in de buurt voelen zich niet op hun gemak.

Pinar

Het is dankzij ons dat Pogge overdag een levendige wijk is.

Als wij er niet meer waren, zou het hier zelfs overdag nacht zijn.

Pinar

Tonton

Ik wil dat mensen zich welkom voelen.

Als iemand een nachtwinkel binnenkomt, wordt er naar je gekeken alsof je iets gaat stelen.

Ik kijk niet naar een camera of een spiegel. Ik kijk naar mensen.

Ik zet muziek op en dat spreekt mensen aan. Mensen 'shazammen' de muziek. Er is een discobal. En dan praten we. De mensen komen ook omdat ze weten dat we met elkaar kunnen praten.

Ik doe ook nog de Wasabi-uitdaging via mijn TikTok-kanaal. Ik heb tienduizenden views. Mensen kennen me, soms zonder te weten wie ik ben of waar ik ben. Jongeren zeggen tegen hun vrienden op school: "Ik heb je op Tonton gezien." En soms zijn het hun ouders die tegen hen zeggen: "Maar Tonton is die man van de winkel hiernaast, op het Poggeplein." Ze geloven het niet!

Tonton, night shop

Les commerçants de la place POGGE

NL

Ladbrokes

De man loopt heen en weer in de winkel. Hij is duidelijk op bekend terrein. Hij praat luid terwijl hij muntjes uit de automaat haalt.

- *Hier wedden we op alles. Zelfs op wie als eerste naar het toilet gaat.*
- *En wint u?*
- *Daarop altijd!*

Even later komt er een oude man binnen, met een wandelstok in zijn hand.

- *Daar is hij, hij is altijd de eerste!*

De oude man glimlacht, aangemoedigd door het vriendelijke gegniffel van de anderen, die echter hun ogen niet afhouden van de windhonden en paarden voor hen, hijgend en stil. Op de grote schermen flitsen lichtflitsen over de starende gezichten. Helemaal achterin geeft de medewerker het ritme aan van het middagballet op het geluid van de kassa.

Het is hier net een familie. We kennen elkaar allemaal.

Vatan

Zie je die oude man daar achterin zitten? [Hij wijst naar een stille man die in zijn kopje koffie zit te staren. Hij roept Ali, een vaste klant die naast me staat, als getuige.] Toen we kinderen waren, was hij onze sportcoach. Hij hielp ons om goed te leren lopen.

Als je jong bent, is het belangrijk dat je niet te veel domme dingen doet. Tegenwoordig zijn wij de laatste plek waar hij nog komt. Elke dag. Het is voor mensen zoals hem dat we er zijn.

Murat, café Vatan

Les commerçants de la place POGGE

NL

Pala Shop

We laten mensen niet in de steek.

Als je ziet dat iemand moeite heeft om te betalen, zeg je: "Het is goed."

Je ziet de mensen die het moeilijk hebben.

Tonton

Dat klopt. We kennen de mensen. We weten wie we moeten helpen en wie niet.

Karim, Pala-shop

We stellen op een subtiele manier vragen om mensen op hun gemak te stellen.

Sommige mensen zijn openhartig, andere niet. Sommigen zullen zich verzetten, het gevoel hebben dat ze in de gaten worden gehouden en nooit meer terugkomen. Anderen zullen zeggen: "Je hebt gelijk. Er is iets mis."

Souad, apotheek

Krantenwinkel Le printemps

Het is hier klein, maar we houden altijd wat ruimte vrij om mensen te ontvangen en te helpen, in plaats van te zeggen: "Nee, nee, nee!" Het is onmenselijk om mensen te weigeren te helpen. Dat heb ik altijd van mijn ouders geleerd. Zij hebben mij dat doorgegeven.

Merve, krantenwinkel

We halen geen stoel uit om met mensen te praten, behalve voor ouderen. We voelen wanneer ze niet weg wil gaan, dat ze wil praten omdat ze alleen thuis is. We bieden haar koffie aan. Daarom staat er een koffiezetapparaat in de winkel. En ook voor degenen die de tram nemen en nog een paar minuten te hebben wachten.

Nirri, moeder van Merve

Ze zeggen: "Ik weet niet wat het is. Ik begrijp het niet. Kunt u mij helpen? "

Nirri

We gaan verder. We bellen voor een dokter. We vullen brieven in. De mensen weten dat. Ze komen vragen stellen. Het heeft vaak te maken met de taal. Het is een apotheek die hulp biedt, een sociale apotheek. Ik heb het altijd zo gewild. Het is misschien niet het maximum, maar ik heb dit beroep niet gekozen om rijk te worden.

Françoise, apotheek

Alles. We doen alles. Als we onder druk staan, zeg ik tegen hen: "Wacht twee, drie minuten." En zodra ik drie seconden heb, doe ik het. Waarom gaan ze niet naar een sociale dienst? Omdat ze zich hier thuis voelen. Bovendien zijn sociale diensten niet zo toegankelijk als wij. Ze weten dat we er altijd zijn. Dus komen ze naar ons toe. Ze hebben vertrouwen in ons. Sommigen laten hun sleutels bij mij achter.

Pinar

Les commerçants de la place POGGE

NL

Beyko

Toen ik in het dorp van Kortrijk woonde, was het ieder voor zich en God voor allen. Ik twijfelde aan het leven zelf. "Als ik hier sterf, wie kan er dan ingrijpen?" Er was geen aandacht voor mij. Hier zijn er zoveel gemeenschappen dat één gemeenschap niet kan domineren over de andere. Als ik mijn huis verlaat en hierheen kom, zie ik al die gemeenschappen. Ik voel me veilig.

Als je thuis blijft, zit je vast aan de was en de afwas. Zelfs als er geen werk is, creëer je het zelf. Je kunt altijd nog in de grond graven. Je hebt geen tijd om na te denken, om na te denken over de facturen die je moet betalen. Je hebt geen tijd om na te denken over een opleiding.

Maar als ik naar het Poggeplein ga, neem ik een 'cay', een kopje thee voor 1 euro. Ik ga naar Le Vatan, Le Petit Prince, Le Majestic of het Afrikaanse café. Voor 1 euro kan ik gaan zitten en tot rust komen, positief nadenken. Het kost niet veel om even mijn huis uit te gaan.

Annick, bewoonster

Apotheek

Ik heb een band opgebouwd met Marian, de serveuse. We hebben een kind van dezelfde leeftijd. "Als je iets nodig hebt, zeg het dan!" Ze kwam naar de materniteit, samen met haar moeder. Ze had een bloem in haar hand. Zij heeft de eerste stap gezet. Zij is Poolse en ik ben Burundese. Ik had niet gedacht dat ze zou komen tot we zoals een familie geworden zijn.

Als je je land verlaat, ga je op zoek naar andere mensen. Zo is het leven.

Annick

Beyko

Ik ben Turks en ben hier opgegroeid. Dankzij de buurt heb ik ook Albanees geleerd, wat me helpt als handelaar.

Die vent komt hier drie keer per dag om spullen te halen. Maar niet iedereen is zo. Niet iedereen zegt hallo.

Beyko, night shop

Les commerçants de la place POGGE

NL

Apotheek

Door Covid zitten we opgesloten in ons huis. En we zitten sindsdien ook een beetje opgesloten in ons hoofd. Mensen praten minder met elkaar. De enige mensen die nog met je praten, zijn oudere mensen. Jongeren lopen gewoon door. Iedereen heeft zo'n haast. Ze willen niet praten. Ze zeggen zelfs geen hallo.

Nirri

Elke keer als ze bij ons langskomen, wordt een klein deel van hun leven hier op de toonbank neergelegd. Als het nodig is, creëren we die intimiteit zodat de persoon zich kan uiten. Dat kan een kopje koffie achter de toonbank zijn, uit het zicht van anderen. Misschien komt ze drie keer per week terug, of heeft ze dat niet meer nodig. Gewoon om te praten. Dat duurt een paar minuten of een paar uur. Daar is het voor: de toonbank is klein, maar het team is groot.

- En bestaan deze gebaren ook bij anderen, op het plein?
- Ja, ik denk het wel.

Souad

Kruidenwinkel

De gemeente zou ons anders moeten bekijken.

Wij zijn een brug die de mensen in de wijk met elkaar verbindt. Wij zorgen voor evenwicht.

Pinar